

นายกรัฐมนตรีที่ผ่านมาแล้ววนทำผิดบทบาทชาติไม่พ้นวิกฤต

บทบาทของนายกรัฐมนตรีในอนาคต

ประเวศ วะสี

(๒๖ มีนาคม ๒๕๖๕)

สาเหตุใหญ่ที่ไทยออกจากวิกฤตไม่ได้ คือ นายกรัฐมนตรีแล้ววนทำผิดบทบาท

นายกรัฐมนตรีทำอะไร โดยสรุป คือ **บริหารฉิบา**

ความที่กลไกของบ้านเมืองไม่มีประสิทธิภาพ นายกรัฐมนตรีจึงต้องไปเป็นประธานคณะกรรมการมากมายซึ่งก็ยังไม่ได้ผลอยู่ดี แต่นายกรัฐมนตรีก็เหน็ดเหนื่อยแสนสาหัสและมึนงงไปหมด นี่แหละที่เรียกว่าบริหารฉิบา

แล้วบทบาทของนายกรัฐมนตรีที่ถูกต้องคืออะไร

บทบาทนายกรัฐมนตรี คือ **เป็นผู้นำทิศทางนโยบายของประเทศ** ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ที่สุด

นโยบายของประเทศหรือนโยบายสาธารณะเป็นเรื่องใหญ่ที่สุด ถ้าทำได้ดีประเทศจะพ้นวิกฤตและเจริญอย่างแท้จริงทุกด้าน ประเทศไทยมีทรัพยากรและความรู้มากพอที่จะทำให้คนไทยทุกคนอยู่ด้วยความผาสุกและปลอดภัย สิ่งที่สำคัญคือการขับเคลื่อนนโยบายที่ดีไปสู่ความสำเร็จ

นายกรัฐมนตรีจึงต้องมีบทบาทเป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบายที่ดีไปสู่ความสำเร็จ ใครที่คิดมาเป็นนายกรัฐมนตรีควรใส่ใจเรื่องนี้

วิธีทำมีดังนี้

๑. จัดให้มีการระดมความคิดว่า **ประเทศไทยมีประเด็นใหญ่ ๆ** อะไรบ้าง (Thailand Big Issues) ซึ่งถ้าแก้ไขหรือพัฒนาจะทำให้บ้านเมืองพ้นวิกฤตและเจริญอย่างแท้จริง สมมุติว่าได้ ๒๐ ประเด็น นี่คือนโยบายสาธารณะ

๒. จัดการพิมพ์ประเด็นนโยบาย ๒๐ ประเด็นเหล่านั้น พิมพ์เป็นเอกสารที่น่าจับต้องและเข้าใจง่าย เผยแพร่ทั่วไปให้ทุกภาคส่วนของสังคมวิพากษ์วิจารณ์ให้ความเห็นเพิ่มเติม นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นประเด็นนโยบาย ๒๐ - ๒๕ ประเด็น ที่คนทั้งประเทศร่วมกันกำหนด
- นโยบายสาธารณะ ๒๐ - ๒๕ ประเด็นเหล่านี้ มีความศักดิ์สิทธิ์เพราะคนทั้งประเทศร่วมกันกำหนด
๓. นายกรัฐมนตรีทำการสื่อสารอย่างดีที่สุด ให้คนไทยทั้งประเทศมี **เป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วม** หรือความมุ่งมั่นร่วมกัน นี่เป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของผู้นำ คือ สื่อสารให้คนทั้งชาติเกิดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม ดังคำพูดที่ว่า **“ผู้นำที่ยิ่งใหญ่ คือ นักสื่อสารที่ยิ่งใหญ่”** (Great leader is great communicator) เพราะถ้าคนทั้งชาติมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมหรือความมุ่งมั่นร่วมกัน ชาติจะมีพลังมหาศาลในการเคลื่อนสู่ออนาคต นายกรัฐมนตรีไม่ควรพูดมากแบบจับเรื่องจับราวไม่ได้ หรือพูดจิปาถะ
๔. **การขับเคลื่อนนโยบาย ๒๐ - ๒๕ ประเด็น ตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมไปสู่ความสำเร็จ** ที่แล้วมาความสำเร็จในนโยบายที่ดี ๆ น้อยมาก เพราะขาดเครื่องมือในการขับเคลื่อน มีแต่การบริหารตามกฎหมายระเบียบของระบบราชการ ซึ่งชำนาญในการทำตามกฎหมายระเบียบ แต่ไม่มีทักษะในการขับเคลื่อนนโยบาย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือที่เรียกว่าสภาพัฒน์ฯ ก็เป็นองค์กรทำแผน แต่ไม่มีความชำนาญในการขับเคลื่อนนโยบาย
- ฉะนั้นจึงต้องมีกลไกในการขับเคลื่อนนโยบายที่เรียกว่า **“กลุ่มขับเคลื่อนนโยบาย” (กชน.)** ที่ประกอบด้วยผู้ที่มีความสามารถเหมาะสม ถ้ามีนโยบายสาธารณะ ๒๐ - ๒๕ ประเด็น ก็มี **กชน. ๒๐ - ๒๕** กลุ่ม
๕. การตั้ง **กชน.** ที่มีสมรรถนะสูง ต้องพิถีพิถันมากทำแบบชี้ชี้ไม่ได้จะล้มเหลว ไม่ใช่คนที่วิ่งเต้นอยากเป็น พวกพ้อง หรือโดยตำแหน่ง แบบนั้นจะล้มเหลวอย่างคณะกรรมการต่าง ๆ วิธีที่ดี คือหาประธานกลุ่ม **กชน.** ที่มีปัญญาบารมีให้ได้ แล้วให้ท่านไปเสาะหาสมาชิกกลุ่มที่เหมาะสมเอง โดยรัฐบาลไม่เข้าไปยุ่งย่าม แต่สนับสนุนการทำงานของ **กชน.** ทุกทางและปฏิบัติตาม

๖. **กชน.**ทำการขับเคลื่อนระบบนโยบายครบวงจร ๑๒ ขั้นตอน* ถ้าครบวงจรเกิด จะเกิดผลสำเร็จ เหมือนวงจรไฟฟ้าถ้าครบวงจรกระแสไฟก็เดินได้ ที่ไม่สำเร็จก็เพราะทำเป็นส่วน ๆ หรือ บางส่วนไม่ครบวงจร ถ้าครบวงจรเมื่อใดที่ไม่มีทางไม่สำเร็จ จึงเรียกกระบวนการนี้ว่า**สัมฤทธิ์ ศาสตร์**
๗. **“กระบวนการนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม” หรือ P⁴** (Participatory Public Policy Process) กระบวนการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะที่กล่าวมา ถ้าเข้าใจในรายละเอียดจะเห็น ว่าเป็นกระบวนการที่ทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมรวมทั้งการเมืองด้วย P⁴ จึงเป็นกระบวนการ ประชาธิปไตยที่มีคุณภาพยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการทางปัญญาร่วมของคนทุกฝ่าย ที่นำไปสู่ ความสำเร็จ หรือกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (Interactive learning through action) ในสถานการณ์จริงของคนทั้งชาติ
๘. **กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ** ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformation) ในทุกมิติ ที่ยิ่งทำ
- ยิ่งรักกันมากขึ้น
  - ยิ่งเชื่อถือไว้วางใจกันมากขึ้น
  - ยิ่งฉลาดขึ้นและฉลาดร่วมกัน
  - เกิดปัญญา (Collective wisdom)
  - นวัตกรรมและอัจฉริยภาพกลุ่ม
  - ทั้งหมดเป็นพลังมหาศาลฝ่าความยากทุกชนิดสู่ความสำเร็จ
  - ทุกคนมีความสุขประดุจบรรลุนิพพาน

---

*คู่มือขับเคลื่อนระบบนโยบายครบวงจร ๑๒ ขั้นตอน สู่ความสำเร็จ (คู่มือสัมฤทธิ์ศาสตร์พาชาติออกจากวิกฤต)

ฉะนั้น ถ้านายกรัฐมนตรีในอนาคตเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ หรือผู้นำ P⁴ จะ
เกิดอันสงสมหาคาลถึงเพียงนี้

สื่อมวลชน P⁴ มีความสำคัญยิ่งต่อการเกิดสังคม P⁴ และนายกรัฐมนตรี P⁴
